

Konstitutionsutskottets betänkande 2023/24:KU3

Ett hållbart mediestöd för hela landet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag om mediestöd men med en viss redaktionell ändring. Vidare föreslår utskottet att riksdagen godkänner regeringens förslag om att tidigare riksdagsbindningar i fråga om press- och mediestöd ska upphävas.

Den nya lagen om mediestöd innehåller bestämmelser om syftet med mediestöd, om mottagare av mediestöd, om grundläggande förutsättningar för mediestöd och om mediestödsnämnden. Vidare följer av lagen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om mediestöd.

Den nya lagen om mediestöd föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Utskottet konstaterar att lagen om mediestöd behöver kompletteras på förordningsnivå med bestämmelser om bl.a. stödformer, allmänna och särskilda förutsättningar för varje stödform och prioritering mellan sökande. Det nya mediestödssystemet förutsätter även ett godkännande av Europeiska kommissionen.

Vidare föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen om dels en årlig uppföljning, dels en utvärdering av det nya mediestödet. Därmed bifaller riksdagen delvis fyra motionsyrkanden.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns nio reservationer (S, V, MP) och ett särskilt yttrande (S, V, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet.

18 yrkanden i följdmotioner.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Förslag till lag om mediestöd m.m.	6
Mediestödslagens framtida utformning	17
Övriga frågor	19
Reservationer	22
1. Lag om mediestöd, punkt 1 (S).....	22
2. Lag om mediestöd, punkt 1 (V).....	23
3. Lag om mediestöd, punkt 1 (MP).....	24
4. Förslaget om ett demokrativillkor, punkt 2 (V)	26
5. Främjande av mediemångfald i hela landet, punkt 4 (MP).....	27
6. Nationella minoriteter, punkt 5 (V)	27
7. Möjlighet att överklaga mediestödsnämndens beslut, punkt 6 (V, MP).....	28
8. Stöd till tidskrifter, punkt 8 (V)	28
9. Undantag från mervärdesskatt, punkt 9 (V).....	29
Särskilt yttrande	30
Särskilt yttrande (S, V, MP)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Propositionen	31
Följdmotionerna	31
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	32
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	34
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	37

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förslag till lag om mediestöd m.m.

1. Lag om mediestöd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd med den ändringen att uttrycket ”Myndigheten för press, radio och tv” i 9 § ska bytas ut mot ”Mediemyndigheten”.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2022/23:133 punkt 1 och avslår motionerna

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1–4,

2023/24:2490 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 22,

2023/24:2685 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 13 och

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 29.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (MP)

2. Förslaget om ett demokrativillkor

Riksdagen avslår motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 4 (V) – villkorad

3. Regeringens förslag i övrigt

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om upphävande av riksdagsbindningar avseende press- och mediestöd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:133 punkt 2.

Mediestödslagens framtida utformning

4. Främjande av mediemångfald i hela landet

Riksdagen avslår motion

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 5 (MP)

5. Nationella minoriteter

Riksdagen avslår motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 6 (V)

6. Möjlighet att överklaga mediestödsnämndens beslut

Riksdagen avslår motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 7 (V, MP)

7. Utvärdering

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om dels en årlig uppföljning, dels en utvärdering av det nya mediestödet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2023/24:33 av Malin Björk m.fl. (C),

2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 4,

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 6 och

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 19.

*Övriga frågor***8. Stöd till tidskrifter**

Riksdagen avslår motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 8 (V)

9. Undantag från mervärdesskatt

Riksdagen avslår motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 7.

Reservation 9 (V)

Stockholm den 9 november 2023

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Englund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M), Peter Hedberg (S) och Patrik Björck (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om proposition.

Med anledning av propositionen har fyra motioner väckts. I betänkandet behandlas även fyra motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2023/24.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottet har beslutat att ge kulturutskottet tillfälle att yttra sig i ärendet. Kulturutskottet beslutade att inte yttra sig.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det ska införas en ny lag om mediestöd. Lagen innehåller bestämmelser om syftet med mediestöd, om mottagare av mediestöd, om grundläggande förutsättningar för mediestöd och om mediestödsnämnden. Det framgår vidare av lagen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om mediestöd.

Den nya lagen om mediestöd föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen godkänner att tidigare riksdagsbindningar i fråga om press- och mediestöd ska upphävas.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens förslag till bl.a. en ny lag om mediestöd och motionsyrkanden som rör ändringar i och tillämpningen av lagen. Nämnda motionsyrkanden innehåller dels förslag till ändringar i regeringens lagförslag, dels förslag på tillkännagivanden till regeringen om bl.a. ändringar i lagen. Därefter behandlar utskottet motionsyrkanden som innehåller förslag på tillkännagivanden till regeringen om lagens framtida utformning, inklusive frågan om utvärdering. Avslutningsvis behandlas ett par motionsyrkanden som rör stöd till tidskrifter och undantag från mervärdesskatt.

Förslag till lag om mediestöd m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd men med en viss redaktionell ändring. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om bl.a. ändringar i lagen. Mediestödslagen innehåller bestämmelser om syftet med mediestöd, om mottagare av mediestöd, om grundläggande förutsättningar för mediestöd och om mediestödsnämnden. Vidare följer av lagen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om mediestöd.

Riksdagen godkänner vidare vad regeringen föreslår om att tidigare riksdagsbindningar i fråga om press- och mediestöd ska upphävas.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (MP) och 4 (V).

Bakgrund

I dag finns olika former av statligt stöd till medier, bl.a. presstödet och mediestödet.

Presstödet har funnits sedan början av 1970-talet och regleras i presstödsförordningen (1990:524). Förordningen är tidsbegränsad och gäller t.o.m. den 31 december 2023. Stödformen har granskats och godkänts av Europeiska kommissionen (kommissionen).

Presstödet är ett s.k. rättighetsstöd. Det innebär att stöd beviljas om en sökande uppfyller de kriterier som gäller för att få stödet. Presstödet lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Driftsstödet, som består av allmänt driftsstöd och begränsat driftsstöd, är ett direkt stöd till vissa dagstidningars

produktion. Distributionsstödet ska fungera som en stimulans för att motivera större tidningsföretag att medverka i en samdistribution med mindre tidningar.

Sedan 2019 finns ett mediestöd. Stödformen regleras i mediestödsförordningen (2018:2053) som är tidsbegränsad och gäller t.o.m. utgången av 2023. Mediestödet har granskats och godkänts av kommissionen.

Stödformen består av redaktionsstöd, stöd för lokal journalistik (s.k. vita fläckar-stöd) och innovations- och utvecklingsstöd. Mediestödet lämnas i mån av tillgång på medel.

År 2022 infördes ett stöd för tidningsdistribution (s.k. varannandagsstöd). Stödformen regleras i förordningen (2021:1205) om stöd för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag. Förordningen är tidsbegränsad och gäller t.o.m. utgången av 2025. Stödformen har granskats och godkänts av kommissionen.

Frågor om presstöd, mediestöd och varannandagsstöd prövas av mediestödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv.¹ Mediestödsnämndens beslut får inte överklagas (5 kap. 4 § presstödsförordningen, 27 § mediestödsförordningen och 18 § förordningen om stöd för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag).

Sedan 1970-talet har regeringen, genom flera propositioner, bundit presstödsförordningens innehåll med riksdagen. Förfarandet har gått till så att regeringen i en proposition lämnat förslag till ändringar av presstödssystemet och efter det att riksdagen godkänt föreslagna ändringar har regeringen beslutat om förordningsändringar i enlighet med riksdagens beslut. Några författningsförslag har alltså inte ingått i det underlag som legat till grund för riksdagens beslut. Även syftet med stödet för lokal journalistik (vita fläckarstödet) och innovations- och utvecklingsstödet är bundna med riksdagen (prop. 2017/18:154, bet. 2017/18:KU43, rskr. 2017/18:407).

I oktober 2021 beslutade chefen för Kulturdepartementet att ge en utredare i uppdrag att biträda departementet med att föreslå hur stödet till nyhetsmedier kan förbättras framför allt genom förändringar i press- och mediestödssystemen för att anpassa stöden till det moderna medielandskapet. Utredningen, som antog namnet Mediestödsutredningen, redovisade sitt uppdrag i juni 2022 i departementspromemorian Ett hållbart mediestöd för hela landet (Ds 2022:14).

Parallellt med Mediestödsutredningens uppdrag utreddes inom Finansdepartementet frågan om att införa ett kvalificerat mervärdesskatteundantag för nyhetstidningar. Departementets utredning och bedömning av frågan framgår av ovan nämnda departementspromemoria.

I den aktuella propositionen behandlas Mediestödsutredningens förslag till lag om mediestöd och bedömning av frågan om kvalificerat mervärdesskatteundantag för tidningar.

¹ Den 1 januari 2024 ändras myndighetens namn till Mediemyndigheten (se prop. 2023/24:1 utg.omr. 1 s. 114).

Propositionen

En ny lag om mediestöd och tidigare riksdagsbindningar

Som har redovisats tidigare regleras det statliga stödet till medier i ett antal förordningar.

I propositionen framhålls att stödet till medier är ett viktigt verktyg för att främja demokratin i Sverige. För att ett sådant stödssystem ska fungera väl krävs enligt regeringen stabilitet och förutsebarhet över tid i grundläggande frågor om stödets syfte och de övergripande förutsättningarna för stöd. Samtidigt framhålls att stödet måste vara tillräckligt flexibelt för att kunna anpassas till de snabba förändringar som präglar medielandskapet. En ordning som innebär att varje ändring ska godkännas av riksdagen begränsar flexibiliteten. Därför är det inte lämpligt med en lagreglering som uttömmande reglerar stödformerna.

Regeringen föreslår att det ska införas en ny lag om mediestöd (mediestödslagen) och att lagen ska innehålla bestämmelser om syftet med mediestöd, mottagare av mediestöd, grundläggande förutsättningar för mediestöd och mediestödsnämndens sammansättning. Därutöver föreslås att det i mediestödslagen ska införas en s.k. nödvändig upplysningsbestämmelse (11 §) som tydliggör att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om mediestöd. Den föreslagna lösningen innebär att riksdagen beslutar om grundläggande bestämmelser om mediestöd i lag, medan regeringen har rätt att besluta om mer specifika bestämmelser i förordning. En sådan lösning tillgodoser enligt regeringen behovet av å ena sidan stabilitet och förutsebarhet och å andra sidan flexibilitet. Det blir också tydligt vilka frågor som ligger på riksdagen respektive på regeringen att besluta om. En ny förordning om mediestöd bör innehålla närmare bestämmelser om bl.a. stödformer, de allmänna och särskilda förutsättningarna för varje stödform och prioritering mellan sökande.

Mot bakgrund av redovisade förslag och bedömningar anser regeringen att riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om press- och mediestöd inte längre bör gälla. I denna del föreslås därför att riksdagen godkänner regeringens förslag att tidigare riksdagsbindningar i fråga om press- och mediestöd ska upphävas.

Syftet med mediestödet

Regeringen föreslår att det i mediestödslagen ska införas en bestämmelse om att mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet (2 §). Syftet ska uppnås huvudsakligen genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet, men även genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

Enligt regeringen är oberoende nyhetsmedier av stor vikt för den demokratiska processen och den fria åsiktsbildningen. Det nya mediestödets

övergripande syfte bör därför vara att stärka demokratin. Detta sker enligt regeringen genom att allmänhetens tillgång till nyhetsförmedling främjas. Mediestödet ska därmed även i fortsättningen ha ett medborgarperspektiv. Ur ett demokratiskt perspektiv är det även av stor vikt att det vid sidan av public service finns livskraftiga medier på den nationella marknaden och att det finns medier som riktar sig till målgrupper som annars är underförsörjda i nyhetsutbudet. Därutöver är det enligt regeringen angeläget att nyhetsmedier kan nå ut över hela landet. Mot denna bakgrund bör mediestödet även bidra till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet, även nationellt.

Regeringen framhåller vidare att i och med utvecklingen på mediemarknaden har målsättningarna om en oberoende nyhetsförmedling i hela landet och om en mångfald av nyhetsmedier blivit alltmer svåröfrenliga och att ett val därför behöver göras när det gäller vilken av dessa två målsättningar som framöver bör få företräde. Enligt regeringen är det ur ett demokratiskt perspektiv centralt att det finns livskraftiga medier som kan förmedla nyheter och granska demokratiska processer i hela landet. Därför bör stödet framöver främst inriktas på att så långt som möjligt säkerställa att det finns åtminstone en livskraftig nyhetsaktör på lokal eller regional nivå i hela landet. Samtidigt framhåller regeringen att mediestöd även ska kunna ges till rikstäckande medier och att syftet med mediestödet ska vara tongivande vid utformningen av den nya mediestödsregleringen. Enligt regeringen kommer den närmare utformningen av de särskilda villkoren för olika stödformer och prioriteringsgrunder vid fördelningen av stöd att övervägas inför införandet av den nya förordningen om mediestöd.

Mottagare av mediestöd

När det gäller mottagare av mediestöd föreslår regeringen att mediestöd får lämnas till juridiska personer som ger ut allmänna nyhetsmedier (5 §). Med begreppet allmänt nyhetsmedium avses enligt lagen ett medium som har till sin primära uppgift att fortlöpande bedriva relevant nyhetsförmedling och som har ett redaktionellt innehåll av sådan omfattning att det har betydelse för bevakningsområdet och som består av allsidig nyhetsförmedling med ett brett utbud av ämnen och perspektiv samt granskning av för demokratin grundläggande skeenden (3 §). Begreppet medium i bestämmelsen är teknikneutralt och omfattar alla typer av medier oberoende av innehålls- eller spridningsform (t.ex. tryckta tidningar, webbaserade medier samt radio och tv) och det spelar ingen roll om det tillhandahålls mot betalning eller är gratis.

Flera allmänna nyhetsmedier, som vart och ett har en egen titel, kan anses utgöra ett och samma nyhetsmedium vid tillämpningen av lagen (4 §). Vid denna bedömning ska mediernas ägarförhållanden, samarbeten, innehåll, redaktionella självständighet, handlingsutrymme och ansvar särskilt beaktas.

Regeringen föreslår vidare att mediestöd under vissa förutsättningar även får lämnas till juridiska personer som ger ut andra nyhetsmedier än allmänna nyhetsmedier. Bland annat krävs att det till följd av händelser som leder till

väsentligt förändrade förutsättningar för att bedriva medieverksamhet finns ett angeläget behov av stöd. Ett sådant stöd får lämnas under en tidsperiod om högst fem år.

I likhet med vad som i dag gäller enligt press- och mediestödssystemen föreslås att mediestöd inte får lämnas till staten, en kommun, en region eller en juridisk person som bedriver verksamhet som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Enligt regeringens bedömning bör mediestödet inte utvidgas till att omfatta tidskrifter.

Allmänna förutsättningar för mediestöd

Regeringen föreslår att ett antal allmänna förutsättningar för mediestöd ska införas i mediestödslagen (6–8 §§).

Ett demokrativillkor

Bland annat föreslår regeringen att ett demokrativillkor ska införas. Ett sådant villkor ska enligt regeringen ha till syfte att säkerställa att statliga medel inte går till verksamheter som är oförenliga med grundläggande demokratiska värderingar. Det framhålls att demokrativillkoret inte ska ha till syfte att begränsa tryck- och yttrandefriheterna eller innebära något förbud mot att yttra sig i vissa frågor i medier.

När det gäller utformningen av demokrativillkoret föreslår regeringen att mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som har en publicistisk verksamhet som inte väsentligt verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket eller väsentligt är i konflikt med respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, värdighet och personliga integritet.

Även Mediestädsutredningen föreslår att ett demokrativillkor ska införas. De två förslagen skiljer sig delvis åt.

I denna del framhåller regeringen bl.a. att demokrativillkoret bör utformas på ett sätt som innebär att det ges en restriktiv tillämpning. Enligt regeringen bör villkoret endast kunna utesluta att stöd kan lämnas till medier om dessa i sin publicistiska verksamhet bär ansvar för mer allvarliga överträdelser av de krav som följer av villkoret eller i sin verksamhet genomför systematiskt upprepade publiceringar som väsentligt verkar mot grundläggande demokratiska värderingar. För att markera att det föreslagna demokrativillkoret inte omfattar mindre överträdelser eller enstaka fall, föreslår regeringen att det ska ställas krav på att den publicistiska verksamheten inte ”väsentligt” verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket eller respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, värdighet och personliga integritet.

Övriga villkor

Regeringen föreslår vidare att mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som har ett redaktionellt innehåll som utgör en väsentlig del av mediets hela innehåll. Ett annat villkor som föreslås är att nyhetsmediet har ett exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll som till övervägande del består av nyhetsförmedling och granskning och som utgör en väsentlig del av mediets hela redaktionella innehåll.

Två andra villkor för mediestöd är att det allmänna nyhetsmediet har en egen titel med självständiga redaktionella resurser och en ansvarig utgivare.

Andra förutsättningar för mediestöd är att allmänna nyhetsmedier främjar tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning och att de är riktade till en svensk målgrupp.

En annan förutsättning för mediestöd är att allmänna nyhetsmedier är allmänt tillgängliga. Dessutom krävs att nyhetsmediet publiceras eller sänds med hög regelbundenhet och att det har en god användarförankring.

När det gäller villkoret ovan om användarförankring föreslår regeringen en lättnad för nyetablerade allmänna nyhetsmedier. Med ett sådant nyhetsmedium avses ett medium som har etablerats senare än ett kalenderår före det år som stöd söks för. Enligt förslaget får mediestöd lämnas för nyetablerade allmänna nyhetsmedier som uppfyller övriga villkor för stödet och som kan förväntas få en god användarförankring (7 §). Stöd under dessa förutsättningar får lämnas vid ett tillfälle per nyhetsmedium.

Särskilda villkor för medier som är riktade till de nationella minoriteterna

Enligt regeringen bör det nya mediestödet, i likhet med dagens mediestöd, även innehålla vissa lättnader i villkoren för allmänna nyhetsmedier som riktar sig till de nationella minoriteterna (judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar) för att särskilt stimulera medier som vänder sig till dessa grupper. Dessa lättnader bör enligt regeringen gälla oavsett om innehållet är skrivet på det aktuella minoritetsspråket eller inte.

Regeringen föreslår att mediestöd ska få lämnas till allmänna nyhetsmedier som riktar sig till de nationella minoriteterna, trots att de allmänna förutsättningarna i fråga om målgrupp, periodicitet och användarförankring inte är uppfyllda, om mediet i stället (8 §)

- huvudsakligen är riktat till en eller flera målgrupper inom de nationella minoriteterna i Sverige
- publiceras eller sänds med regelbundenhet
- har tillräcklig användarförankring i sina målgrupper.

Beslut om mediestöd och mediestödsnämndens sammansättning

Regeringen föreslår att mediestödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv ska besluta om mediestöd (9 §). Som skäl för förslaget framhåller

regeringen att mediestödsnämndens prövning av press- och mediestöd fungerar väl och att det därför saknas skäl att ändra prövningsordningen.

När det gäller mediestödsnämndens sammansättning föreslås att nämnden ska bestå av en ordförande och lägst fyra, högst sju andra ledamöter (10 §). För ledamöterna ska det finnas ersättare till det antal som regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordförande och vice ordförande ska vara eller ha varit ordinarie domare. Den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Riksdagsförvaltningen eller Regeringskansliet får inte vara ledamot eller ersättare i nämnden. Inte heller den som inom en kommun eller en region fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid får vara ledamot eller ersättare i nämnden.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen konstaterar att det nya mediestödet rör statligt stöd till företag och att stödsystemet måste anmälas till och godkännas av kommissionen innan det får genomföras. Kommissionens godkännande bedöms enligt regeringen kunna lämnas under den tid som riksdagen behandlar den aktuella propositionen. Lagen bör därmed kunna träda i kraft den 1 januari 2024.

Därutöver framhåller regeringen att det finns behov av att säkra en ordnad övergång till det nya mediestödssystemet för de nyhetsmedier som under lång tid haft driftsstöd. Enligt regeringen bör mediestöd under en övergångsperiod kunna lämnas för tidningar som tidigare haft driftsstöd men som inte uppfyller kravet på att utgöra ett allmänt nyhetsmedium. Det föreslås därför en övergångsbestämmelse om att mediestöd under perioden 2024–2028 får lämnas i form av ett tillfälligt stöd, ett övergångsstöd, till juridiska personer som ger ut nyhetsmedier för vilka driftsstöd har beviljats enligt presstödsförordningen under 2023. Regeringen framhåller att de allmänna förutsättningarna för mediestöd enligt mediestödslagen ska gälla även för övergångsstödet. De närmare förutsättningarna för och utformningen av övergångsstödet bör enligt regeringen på liknande sätt som för övriga stödformer framgå av förordning.

Motionerna

Ida Karkiainen m.fl. (S) begär i kommittémotion 2023/24:35 att riksdagen dels antar regeringens förslag till lag om mediestöd med de ändringar i 2 § och 6 § 1 som framgår av motionens motivetext (yrkande 1), dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se till att mediestödet går till dem som har behov av stöd för sin journalistiska verksamhet (yrkande 2), dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara låga trösklar när det gäller att nyetablera allmänna nyhetsmedier (yrkande 3).

Motionärerna menar att den föreslagna bestämmelsen i mediestödslagen om syftet med mediestödet innebär att lokal nyhetsbevakning prioriteras på bekostnad av bredd och mångfald och att ett sådant motsatsförhållande bör

undvikas. Medier som bär sig själva ekonomiskt är enligt motionärerna inte i behov av stöd. Den föreslagna bestämmelsen bör ändras på så sätt att ordet huvudsakligen stryks. När det gäller förslaget om *ett demokrativillkor* framhåller motionärerna att det inte är rimligt att skattemedel som är avsedda för att stärka demokratin går till medier vars avsikt är att avskaffa densamma. Enligt motionärerna bör ett demokrativillkor utgå från de värderingar som kommer till uttryck i regeringsformen. Genom regeringens förslag riskerar dock stödet att betalas ut till fler som på ett allvarligt sätt bedriver verksamhet som står i strid med grundvärderingarna i vår demokratiska ordning och som kommer till uttryck i grundlagarna. Motionärerna anser att den föreslagna bestämmelsen om ett demokrativillkor bör ändras och utformas i enlighet med Mediestödsutredningens förslag.

När det gäller frågan om *behov av stöd* för journalistisk verksamhet framhåller motionärerna att det är viktigt att definitionen av ett allmänt nyhetsmedium inte leder till att vissa nyhetsmedier som bidrar med både seriös nyhetsrapportering, granskning och analys samt opinionsjournalistik utifrån olika politiska perspektiv utestängs från stöd. Enligt Mediestödsutredningen ska endast medier med behov av ekonomiskt stöd för den redaktionella verksamheten vara berättigade till stöd. En sådan text saknas i regeringens lagförslag. Det är enligt motionärerna mycket olyckligt, då mediestödet riskerar att ätas upp av välmående och lönsamma medier i stället för att gå till de som är i behov av stöd. På så sätt blir hela syftet med mediestödet lidande. Enligt motionärerna bör regeringen skyndsamt återkomma med en kompletterande lagstiftning som tar fasta på detta.

Slutligen när det gäller *nyetablering av allmänna nyhetsmedier* anser motionärerna att det är avgörande att de föreskrifter som följer av den nya lagstiftningen inte riskerar att tolkas på ett sätt som gör att det blir mycket höga trösklar för att starta nya allmänna nyhetsmedier. Det skulle vara olyckligt om nyetablerade medier, t.ex. mindre och lokala redaktioner, inledningsvis måste bära kostnaderna för utgivningen fullt ut innan de ens kan ansöka och eventuellt bli beviljade stöd för nästkommande år. Det får inte heller bli så att det enbart går att starta ett allmänt nyhetsmedium ett specifikt datum, exempelvis den 1 januari, för att uppfylla kriterierna för att få stöd. Det rimliga vore om det fanns en retroaktivitet i stödet, som gör att den som beviljas stöd även kan få det för perioden på vilken bedömningen om stöd ska delas ut görs.

I kommittémotion 2023/24:2685 yrkande 13 av Ida Karkiainen m.fl. (S) respektive kommittémotion 2023/24:2686 yrkande 29 av Lawen Redar m.fl. (S) begärs att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det nya mediestödet. Motionärerna hänvisar till regeringens förslag till lag om mediestöd och framhåller att i delar är förslaget väl avvägt och svarar upp mot vissa av utmaningarna som medier står inför i en nära framtid. Samtidigt finns tydliga brister i förslaget. Som exempel nämns utformningen av demokrati-villkoret och nedprioriteringen av mångfalden.

Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkar i kommittémotion 2023/24:20 att riksdagen dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i

motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i 2 § lagen om mediestöd i syfte att mediemångfalden ska värnas lika högt som tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet (yrkande 1), dels avslår förslaget om demokrativillkor, 6 § 1 lagen om mediestöd (yrkande 2), dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i 6 § 1 lagen om mediestöd som anger att demokrativillkoret har en tydlig koppling till de grundlagsstadgade rättigheterna i regeringsformen (yrkande 3).

När det gäller bestämmelsen om *syftet med mediestödet* instämmer motionärerna i vikten av tillgång till lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet. Enligt motionärerna bör dock regeringen återkomma med förslag till ändring av bestämmelsen som innebär att mediemångfalden ska värnas lika högt som tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet.

Därutöver anser motionärerna att bestämmelser om *ett demokrativillkor* är behäftade med en rad problem och att det finns risker med att införa dylika villkor då den politiska majoritetens uppfattning om vilka åsikter och företeelser som kan vara ett hot mot demokratin snabbt kan ändras. Samtidigt är det enligt motionärerna ett stort problem att nazistiska, rasistiska och antidemokratiska medier kan få statligt stöd. Sammantaget anser motionärerna att det befintliga systemet för att beivra tryck- eller yttrandefrihetsbrott med en ansvarig utgivare är tillräckligt och att riksdagen därför bör avslå regeringens förslag om ett demokrativillkor i mediestödslagen. Om riksdagens majoritet ändå röstar för regeringens förslag om ett demokrativillkor anser motionärerna att lagtexten bör ändras något. Regeringen bör återkomma med förslag till ändring i 6 § 1 mediestödslagen som anger att demokrativillkoret har en tydlig koppling till de grundlagsstadgade rättigheterna i regeringsformen.

Amanda Lind m.fl. (MP) begär i kommittémotion 2023/24:37 att riksdagen dels antar regeringens förslag till lag om mediestöd med de ändringar i 2 och 6 §§ och det tillägg av en ny paragraf mellan 8 och 9 §§ som framgår av motionens motivtext (yrkande 1), dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tydliggöra och fördjupa sitt resonemang kring tolkningen av vad som utgör ett allmänt nyhetsmedium (yrkande 2), dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgodose de behov som finns för en strukturerad omställning (yrkande 3), dels i ett tillkännagivande ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra nyetableringar av medier på rimliga villkor och förtydliga att lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt (yrkande 4).

När det gäller den föreslagna bestämmelsen om *mediestödets syfte* anser motionärerna att syftet i lika hög grad bör vara att bevara och stärka mediemångfalden som att främja tillgången till medier i hela landet och att detta bör framgå av lagtexten. Enligt motionärerna kan regeringens förslag tolkas som att det finns en rangordning mellan dessa två mål. Vidare

framhåller motionärerna att det i den föreslagna paragrafen om allmänna förutsättningar för mediestöd saknas en tydlig hänvisning till Mediestödsutredningens förslag om *behovskriteriet*. Det finns därmed en risk att stöd endast går till välmående och lönsamma medier i stället för till de som behöver stödet som mest. Enligt motionärerna bör det därför införas ett behovskriterium i 6 § mediestödslagen. Vidare bör det förtydligas att *lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt*. Därutöver anser motionärerna att övergångsstödet ska kunna ges till tidningar som har haft driftsstöd under 2023. Samma krav kan dock inte ställas på denna stödform och även nischtidningar bör kunna omfattas av *omställningsstödet*. De föreslagna villkoren för mediestöd bör därför ges en generösare tolkning för att inte omöjliggöra fortsatt utgivning och utvecklingsarbete under omställningsperioden. Det gäller villkoren om redaktionellt innehåll och god användarförankring. En ny paragraf om detta bör enligt motionärerna införas i mediestödslagen.

Därutöver anser motionärerna att definitionen av *allmänna nyhetsmedier* i mediestödslagen kan innebära att tidningar med en viss samhällspolitisk inriktning eller ideologisk utgångspunkt utesluts ur vad som anses vara ett allmänt nyhetsmedium. Regeringen skulle med fördel kunna tydliggöra detta genom att fördjupa sitt resonemang kring tolkningen av vad som utgör ett allmänt nyhetsmedium.

Enligt motionärerna är det viktigt att säkerställa en *strukturerad omställning*. I denna del framhåller motionärerna bl.a. att alla tidningar som kommit ut tre dagar eller fler i veckan och som haft driftsstöd ska ges samma möjlighet att få övergångsstödet. Regeringen bör enligt motionärerna säkerställa att tidningar inte behöver läggas ned enbart på grund av tillfälliga likviditetsproblem vid övergången genom att säkerställa att åtminstone övergångsstödet kan börja betalas ut i januari 2024 så att ett glapp i utbetalningar inte uppstår mellan de nya och gamla stöden samt att stöden sedan på samma sätt som driftsstödet betalas ut månadsvis i förskott.

Motionärerna framhåller vidare att en livskraftig mediebransch inte kan ha höga trösklar för nyetablering och att det finns en oro att regeringens förslag i praktiken innebär att *nyetablerade medier* först måste bära kostnaderna för utgivningen fullt ut innan de ens kan ansöka om och eventuellt bli beviljade stöd för nästkommande år. Vidare framhåller motionärerna att det är av yttersta vikt att *lagstiftningen inte tillämpas retroaktivt*. De nya reglerna inklusive mätperiod måste gälla fr.o.m. det datum de trätt i kraft, och inte från en tidpunkt ett år eller ett halvår tidigare. Det nya mediestödssystemet måste erbjuda medierna goda möjligheter och tid att anpassa sin utgivning till de nya förutsättningarna, villkoren och reglerna. Motionärerna föreslår därför att det förtydligas att lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt.

I kommittémotion 2023/24:2490 yrkande 22 av Malin Björk m.fl. (C) framhåller motionärerna behovet av att utveckla mediestödet för att på längre sikt säkra tillgången till allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet. Motionärerna uppger att en fri press är en förutsättning

i en demokrati och att det är viktigt att förbättra situationen i områden där nyhetsbevakning saknas eller är begränsad.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det statliga stödet till medier är ett viktigt verktyg för att främja demokratin i Sverige. Samtidigt har medielandskapet genomgått stora förändringar sedan 1970-talet då grunderna för det statliga presstödet utformades. Utskottet delar regeringens uppfattning att det statliga stödet till medier behöver anpassas till utvecklingen av och förändringar på mediemarknaden. Därutöver har nuvarande lösning med två parallella stödformer (presstöd och mediestöd) medfört att systemet blivit svårt att överblicka. I likhet med regeringen anser utskottet således att det finns behov av en ny reglering av det statliga stödet till medier.

Utskottet delar regeringens bedömning att det i mediestödslagen bör införas ett demokrativillkor. I denna del konstaterar utskottet att syftet med demokrativillkoret är att säkerställa att statliga medel inte går till verksamheter som är oförenliga med grundläggande demokratiska värderingar. När det gäller utformningen av demokrativillkoret så ställer sig utskottet bakom de överväganden som redovisas i propositionen. Även när det gäller övriga bestämmelser i mediestödslagen ställer sig utskottet bakom regeringens överväganden. Därutöver ser utskottet inte skäl att ta sådana initiativ till tillkännagivanden som efterfrågas. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2023/24:20 (V) yrkandena 1–3, 2023/24:35 (S) yrkandena 1–3, 2023/24:37 (MP) yrkandena 1–4, 2023/24:2685 (S) yrkande 13 och 2023/24:2686 (S) yrkande 29. När det gäller motion 2023/24:2490 (C) yrkande 22 anser utskottet att genom regeringens lagförslag om bl.a. mediestödets syfte får yrkandet anses tillgodosett, varför det avstyrks.

Utskottet konstaterar att mediestödslagen behöver kompletteras på förordningsnivå med bestämmelser om bl.a. stödformer, allmänna och särskilda förutsättningar för varje stödform och prioritering mellan sökande. Som regeringen framhåller förutsätter det nya stödssystemet även ett godkännande av kommissionen. Det hade enligt utskottet varit önskvärt med ett sådant beslut innan utskottets och riksdagens behandling av ärendet. Med hänsyn till att det nya mediestödssystemet planeras att börja tillämpas redan den 1 januari 2024 bedömer dock utskottet att det vore olyckligt att skjuta på beredningen av ärendet i avvaktan på kommissionens beslut.

Slutligen noterar utskottet att det i den föreslagna mediestödslagen hänvisas till Myndigheten för press, radio och tv. Den 1 januari 2024 ska Statens medieråd inordnas i Myndigheten för press, radio och tv, och för att bättre spegla myndighetens utökade uppgifter och ansvarsområde kommer myndighetens namn samma dag att ändras till Mediemyndigheten (prop. 2023/24:1 utg.omr. 1 s. 114). Till följd av namnbytet föreslår utskottet en ändring i mediestödslagen.

Sammantaget anser utskottet att riksdagen i allt väsentligt bör anta regeringens förslag till en ny mediestödslag och avslå motionsyrkandena om bl.a. ändringar i lagen.

Med anledning av det nya mediestödssystemet anser utskottet vidare att riksdagen bör godkänna vad regeringen föreslår om upphävande av riksdagsbindningar i fråga om press- och mediestöd.

Mediestödslagens framtida utformning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om dels en årlig uppföljning, dels en utvärdering av det nya mediestödet. Därmed bifaller riksdagen delvis fyra motionsyrkanden. Riksdagen avslår motionsyrkanden om främjande av mediemångfald i hela landet, om nationella minoriteter och om möjlighet att överklaga mediestödsnämndens beslut.

Jämför reservation 5 (MP), 6 (V) och 7 (V, MP).

Motionerna

Främjande av mediemångfald i hela landet

Amanda Lind m.fl. (MP) yrkar i kommittémotion 2023/24:37 yrkande 5 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja mediemångfald i hela landet och tillkännager detta för regeringen. Enligt motionärerna behövs ytterligare budgetmedel för att säkra mediemångfalden och för att övergången mellan nuvarande och framtida system ska fungera. Det krävs en ambitiös mediepolitik som strävar efter en levande mediemångfald, där starka, ansvarstagande och oberoende medier i hela landet kan bidra till att händelser i samhället belyses ur olika perspektiv.

Nationella minoriteter

I kommittémotion 2023/24:20 yrkande 6 begär Jessica Wetterling m.fl. (V) att regeringen ska tillsätta en utredning med uppgift att se över regleringen av mediestödet i förhållande till samernas och tornedalingarnas behov och situation. I denna del framhåller motionärerna bl.a. att sedan urminnes tider har folk med olika språk rört sig fritt över gränserna på Nordkalotten, som utgörs av de nordligaste områdena i Norge, Sverige och Finland samt nordvästligaste Ryssland. Såväl de samiska språken som meänkieli har därmed talats över nationsgränserna under mycket lång tid. Ett mediestöd utformat för att passa t.ex. en nordisk redaktion för de olika språken vore därför inte alls orimligt.

Möjlighet att överklaga mediestödsnämndens beslut

Jessica Wetterling m.fl. (V) begär i kommittémotion 2023/24:20 yrkande 4 att regeringen ska återkomma med ett förslag till ändring i lagen om mediestöd som innebär att det ska vara möjligt att överklaga mediestödsnämndens beslut. Motionärerna anser att det bör införas en möjlighet att överklaga beslut där mediestödsnämnden nekar medieföretag mediestöd och att en sådan överklagbarhet är särskilt angelägen om ett demokrativillkor införs.

Utvärdering

I kommittémotion 2023/24:35 yrkande 4 av Ida Karkiainen m.fl. (S) efterlyses en utvärdering av det nya mediestödet efter två år. En utvärdering av mediestödet begärs även av Malin Björk m.fl. (C) i kommittémotion 2023/24:33, av Catarina Deremar m.fl. (C) i kommittémotion 2023/24:2483 yrkande 19 och av Amanda Lind m.fl. (MP) i kommittémotion 2023/24:37 yrkande 6. Motionärerna framhåller bl.a. att ytterligare bestämmelser om mediestödet kommer att finnas på förordningsnivå och att det är angeläget att säkerställa att syftet med stödet uppfylls.

Propositionen

Som har redovisats ovan anser regeringen att det nya mediestödet, i likhet med dagens mediestöd, ska innehålla vissa lättnader i villkoren för allmänna nyhetsmedier som riktar sig till de nationella minoriteterna. Dessa lättnader bör enligt regeringen även fortsättningsvis omfatta sådana medier som huvudsakligen är riktade till en eller flera målgrupper inom de nationella minoriteterna i Sverige. Mediestöd bör således enligt regeringen få lämnas även om mediet till en mindre del är riktat även till en annan målgrupp, t.ex. en annan grupp i Sverige eller nationella minoriteter utanför Sverige.

Regeringen instämmer förvisso i att ett avskaffande av villkoret om en huvudsaklig målgrupp inom de nationella minoriteterna i Sverige skulle kunna främja medier som riktar sig till samer i flera nordiska länder. Enligt regeringen väcker det dock betänkligheter att lämna statligt stöd till medier som har sin huvudsakliga målgrupp i andra länder än Sverige. Det kan inte heller uteslutas att ett sådant medium skulle kunna ha rätt till mediestöd i ett annat land.

Sammantaget anser regeringen att kravet på en huvudsaklig målgrupp i Sverige fortfarande är motiverat. Därmed ges utrymme för mediet att till en mindre del vända sig till målgrupper utanför Sverige eller samarbeta med medier utanför Sverige om en viss del av det redaktionella innehållet.

Frågor om bl.a. presstöd och mediestöd prövas av mediestödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv och nämndens beslut får inte överklagas.

Av den nya mediestödslagen framgår endast att mediestödsnämnden ska besluta om mediestöd. Som skäl för förslaget i denna del framhåller regeringen

att mediestödsnämndens prövning av press- och mediestöd fungerar väl och att det därför saknas skäl att ändra prövningsordningen.

I propositionen tar regeringen inte upp frågan om utvärdering av det nya mediestödet.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkandena om främjande av mediemångfald i hela landet och om möjlighet att överklaga mediestödsnämndens beslut ser utskottet inte skäl att ta sådana initiativ som efterfrågas, varför motionerna 2023/24:37 (MP) yrkande 5 och 2023/24:20 (V) yrkande 4 avstyrks.

Det nya mediestödet föreslås innehålla vissa lättnader i villkoren för allmänna nyhetsmedier som riktar sig till de nationella minoriteterna. I likhet med regeringen anser utskottet att kravet på en huvudsaklig målgrupp i Sverige är motiverat. Utskottet avstyrker därför även motion 2023/24:20 (V) yrkande 6.

Som flera motionärer framhåller är det viktigt att följa upp och utvärdera det nya mediestödet för att säkerställa att syftet uppnås. Stödet kommer att regleras i både lag och förordning och det är angeläget att riksdagen löpande får information om hur stödsystemet fungerar. Regeringen bör därför årligen i budgetpropositionen redovisa hur regleringen har tillämpats och hur utfallet blivit. Därutöver finns det enligt utskottet ett behov av en samlad analys och bedömning av stödets effekter när regleringen varit i kraft några år. En sådan utvärdering av mediestödet bör lämnas av regeringen i budgetpropositionen för 2027. Sammantaget anser utskottet att regeringen till riksdagen ska lämna dels en årlig uppföljning, dels en utvärdering av det nya mediestödet. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det utskottet anför och tillkännager detta för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet delvis motionerna 2023/24:33 (C), 2023/24:35 (S) yrkande 4, 2023/24:37 (MP) yrkande 6 och 2023/24:2483 (C) yrkande 19.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stöd till tidskrifter och om undantag från mervärdesskatt.

Jämför reservation 8 (V) och 9 (V).

Motionerna

Stöd till tidskrifter

I kommittémotion 2023/24:20 yrkande 5 efterlyser Jessica Wetterling m.fl. (V) tilläggsdirektiv till utredningen om ett tidsbegränsat stöd till tidskrifter om

att ta fram förslag på ett permanent stödsystem. Enligt motionärerna behövs ett stabilt och långsiktigt stödsystem för samtliga tidskrifter.

Undantag från mervärdesskatt

Jessica Wetterling m.fl. (V) begär i kommittémotion 2023/24:20 yrkande 7 att regeringen ska tillsätta en utredning i syfte att se över möjligheten att införa ett kvalificerat mervärdesskatteundantag som ett komplement till det nya mediestödet. Motionärerna framhåller att det finns stora fördelar med att införa s.k. nollmoms för aktörer i mediebranschen.

Propositionen m.m.

Enligt Mediestödsutredningen bör mediestödet inte utvidgas till att omfatta tidskrifter (Ds 2022:14 s. 203 f.). Däremot menar utredningen att frågan om ett särskilt tidskriftsstöd bör utredas närmare.

Regeringen delar utredningens bedömning att mediestödet inte bör utvidgas till att omfatta tidskrifter.

Enligt regeringens bedömning bör ett kvalificerat undantag från mervärdesskatt för allmänna nyhetstidningar inte införas. Som skäl framhåller regeringen att användningen av nedsatt mervärdesskatt för att uppnå vissa mål innebär ett avsteg från mervärdesskattens primära syfte att fungera som en fiskal skatt, där utgångspunkten är en skattesats på 25 procent, vilket minskar risken för gränsdragningsproblem och konkurrenssnedvridningar. Ett kvalificerat undantag från mervärdesskatt för allmänna nyhetstidningar är vidare inte ett träffsäkert sätt att nå målet med journalistik i hela landet genom att stödja främst lokal och regional journalistik.

Pågående arbete

I juni 2023 gav Kulturdepartementet en utredare i uppdrag att undersöka behovet av ett tidsbegränsat stöd till tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik (Ku 2023/00732). Syftet med ett eventuellt stöd är att underlätta övergången till digitala distributions- och marknadsförutsättningar för vissa tidskrifter under en begränsad tid. I utredarens uppdrag ingår att

- definiera vad som kännetecknar tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik
- översiktligt kartlägga förekomsten av sådana tidskrifter
- analysera möjligheterna till stöd för sådana tidskrifter inom ramen för befintliga eller föreslagna stödsystem
- bedöma behovet av ett tidsbegränsat särskilt stöd för sådana tidskrifter
- om behov bedöms finnas av ett särskilt stöd till sådana tidskrifter, med beaktande av EU:s regler om statligt stöd lämna förslag till hur ett

- tidsbegränsat tidskriftsstöd kan utformas, vilka kriterier som bör ligga till grund för fördelning av stöd och vilken instans som ska besluta om stöd
- vid behov lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att en utredare har fått i uppdrag att undersöka behovet av ett tidsbegränsat stöd till tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik. Därutöver är utskottet inte berett att ta ett sådant initiativ som efterfrågas i motion 2023/24:20 (V) yrkande 5, varför det avstyrks.

När det gäller frågan om ett mervärdesskatteundantag delar utskottet regeringens bedömning att ett kvalificerat undantag från mervärdesskatt för allmänna nyhetstidningar inte bör införas. Utskottet anser inte heller att ett sådant undantag som ett komplement till det nya mediestödet bör övervägas. Motion 2023/24:20 (V) yrkande 7 avstyrks därför.

Reservationer

1. Lag om mediestöd, punkt 1 (S)

av Ida Karkiainen (S), Mirja Räihä (S), Per-Arne Håkansson (S), Peter Hedberg (S) och Patrik Björck (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) antar regeringens förslag till lag om mediestöd med den ändringen att
 1. uttrycket ”Myndigheten för press, radio och tv” i 9 § ska bytas ut mot ”Mediemyndigheten”,
 2. 2 och 6 §§ ska ha den lydelse som reservanterna föreslår i bilaga 3,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om behov av stöd och om nyetablering av allmänna nyhetsmedier och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,

2023/24:2685 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 13 och

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 29,

bifaller delvis proposition 2022/23:133 punkt 1 och motionerna

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 1 och

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1 och 4 samt

avslår motionerna

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 2,

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3 samt

2023/24:2490 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

I delar är förslaget till en ny mediestödslag väl avvägt och svarar upp mot många av de utmaningar som medier står inför i en nära framtid. Mediestödslagen innehåller emellertid även brister och väcker några farhågor som vi inte kan bortse från.

Vi menar att den föreslagna bestämmelsen i mediestödslagen om *syftet med mediestödet* innebär att lokal nyhetsbevakning prioriteras på bekostnad av bredd och mångfald och att ett sådant motsatsförhållande bör undvikas. Medier som bär sig själva ekonomiskt är inte i behov av stöd. Den föreslagna bestämmelsen bör ändras på så sätt att ordet huvudsakligen stryks. När det gäller förslaget om *ett demokrativillkor* anser vi att det inte är rimligt att skatte-medel som är avsedda för att stärka demokratin går till medier vars avsikt är

att avskaffa densamma. Ett demokrativillkor bör utgå från de värderingar som kommer till uttryck i regeringsformen. Genom regeringens förslag riskerar dock stödet att betalas ut till fler som på ett allvarligt sätt bedriver verksamhet som står i strid med grundvärderingarna i vår demokratiska ordning och som kommer till uttryck i grundlagarna. Den föreslagna bestämmelsen om ett demokrativillkor bör ändras och utformas i enlighet med Mediestödsutredningens förslag.

När det gäller frågan om *behov av stöd* för journalistisk verksamhet är det viktigt att definitionen av ett allmänt nyhetsmedium inte leder till att vissa nyhetsmedier som bidrar med både seriös nyhetsrapportering, granskning och analys samt opinionsjournalistik utifrån olika politiska perspektiv utestängs från stöd. Enligt Mediestödsutredningen ska endast medier med behov av ekonomiskt stöd för den redaktionella verksamheten vara berättigade till stöd. En sådan text saknas i regeringens lagförslag. Det är mycket olyckligt, då mediestödet riskerar att ätas upp av välmående och lönsamma medier i stället för att gå till de som är i behov av stöd. På så sätt blir hela syftet med mediestödet lidande. Vi anser att regeringen skyndsamt bör återkomma med en kompletterande lagstiftning som tar fasta på detta.

Slutligen när det gäller *nyetablering av allmänna nyhetsmedier* anser vi att det är avgörande att de föreskrifter som följer av den nya lagstiftningen inte riskerar att tolkas på ett sätt som gör att det blir mycket höga trösklar för att starta nya allmänna nyhetsmedier. Det skulle vara olyckligt om nyetablerade medier, t.ex. mindre och lokala redaktioner, inledningsvis måste bära kostnaderna för utgivning fullt ut innan de ens kan ansöka om och eventuellt bli beviljade stöd för nästkommande år. Det får inte heller bli så att det enbart går att starta ett allmänt nyhetsmedium ett specifikt datum, exempelvis den 1 januari, för att uppfylla kriterierna för att få stöd. Det rimliga vore om det fanns en retroaktivitet i stödet, som gör att den som beviljas stöd även kan få det för perioden på vilket bedömningen om stöd ska delas ut görs. Regeringen bör ta initiativ till sådana förändringar som tillgodoser det anförda.

2. Lag om mediestöd, punkt 1 (V)

av Jessica Wetterling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om mediestöd i de delar det avser 6 § 1 och antar lagförslaget i övrigt med den ändringen att uttrycket ”Myndigheten för press, radio och tv” i 9 § ska bytas ut mot ”Mediemyndigheten”,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om mediestödets syfte och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
bifaller delvis proposition 2022/23:133 punkt 1 och motionerna
2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 1,
2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1,
2023/24:2685 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 13 och
2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 29 och
avslår motionerna
2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 2–4 och
2023/24:2490 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

Jag står i huvudsak bakom regeringens förslag till ett nytt mediestödssystem. Det nuvarande systemet är spretigt med flera olika stödformer, vilket gör det komplicerat att förstå. Dessutom är det inte anpassat till digitaliseringen. Den nya mediestödslagen bör dock ändras i några avseenden.

Jag anser att bestämmelser om *ett demokrativillkor* är behäftade med en rad problem och det finns risker med att införa dylika villkor, då den politiska majoritetens uppfattning om vilka åsikter och företeelser som kan vara ett hot mot demokratin snabbt kan ändras. Även om det är ett problem att nazistiska, rasistiska och antidemokratiska medier riskerar att få statligt stöd menar jag att det befintliga systemet för att beivra tryck- eller yttrandefrihetsbrott med en ansvarig utgivare är tillräckligt. Riksdagen bör därför avslå den föreslagna bestämmelsen om ett demokrativillkor.

När det gäller *syftet* med förslaget till bestämmelse i mediestödslagen instämmer jag i vikten av tillgång till lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet. Jag anser dock att regeringen bör återkomma med ett förslag till ändring av bestämmelsen som innebär att mediemångfalden ska värnas lika högt som tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet. Utifrån den prioritering regeringen gör är jag orolig över att det sker på bekostnad av små och medelstora rikstäckande nyhetstidningar med samhällspolitisk inriktning (s.k. nischtidningar) och i sin tur mediemångfalden. Det riskerar att utarma mångfalden av medier och leda till negativa konsekvenser för demokratin.

3. Lag om mediestöd, punkt 1 (MP)

av Jan Riise (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) antar regeringens förslag till lag om mediestöd med den ändringen att

1. 9, 10 och 11 §§ ska betecknas 10, 11 och 12 §§,
 2. uttrycket ”Myndigheten för press, radio och tv” i den nya 10 § ska bytas ut mot ”Mediemyndigheten”,
 3. 2 och 6 §§ ska ha den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3,
 4. det i lagen ska införas en ny paragraf, 9 §, med den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen om allmänna nyhetsmedier, om strukturerad omställning och om nyetablering av allmänna nyhetsmedier och retroaktiv tillämpning och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1–4,
 bifaller delvis proposition 2022/23:133 punkt 1 och motionerna
 2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 1,
 2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 1–3,
 2023/24:2685 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 13 och
 2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 29 och
 avslår motionerna
 2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 2 och
 2023/24:2490 av Malin Björk m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

Det är positivt att ett nytt, moderniserat mediestöd kommer på plats. Det behöver finnas granskande journalistik och nyhetsmedier över hela landet och ett mediestöd som tar hänsyn till det moderna medielandskapet.

När det gäller den föreslagna bestämmelsen om *mediestödets syfte* anser jag att syftet i lika hög grad bör vara att bevara och stärka mediemångfalden som att främja tillgången till medier i hela landet och att detta bör framgå av lagtexten. Regeringens förslag kan tolkas som att det finns en rangordning mellan dessa två mål. Vidare saknas det i den föreslagna paragrafen om allmänna förutsättningar för mediestöd en tydlig hänvisning till Medistödsutredningens förslag om *behovskriteriet*. Det finns därmed en risk att stöd endast går till välmående och lönsamma medier i stället för till de som behöver stödet som mest. Det bör därför införas ett behovskriterium i 6 § mediestödslagen. Vidare bör det förtydligas att *lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt*. Därutöver ska övergångsstödet kunna ges till tidningar som har haft driftsstöd under 2023. Samma krav kan dock inte ställas på denna stödform och även nischtidningar bör kunna omfattas av omställningsstödet. De föreslagna villkoren för mediestöd bör därför ges en generösare tolkning för att inte omöjliggöra fortsatt utgivning och utvecklingsarbete under omställningsperioden. Det gäller villkoren om redaktionellt innehåll och god användarförankring. En ny paragraf om detta bör införas i mediestödslagen.

Därutöver anser jag att definitionen av *allmänna nyhetsmedier* i mediestödslagen kan innebära att tidningar med en viss samhällspolitisk inriktning eller ideologisk utgångspunkt utesluts ur vad som anses vara ett allmänt

nyhetsmedium. Regeringen skulle med fördel kunna tydliggöra detta genom att fördjupa sitt resonemang kring tolkningen av vad som utgör ett allmänt nyhetsmedium.

Det är viktigt att säkerställa en *strukturerad omställning*. Regeringens förslag om en strukturerad omställning är beroende av myndighetsföreskrifter. Det vore olyckligt om övergångsstödet endast går till fådagarstidningar och s.k. andratidningar. Även nischtidningar bör omfattas av omställningsstödet. Alla tidningar som kommit ut tre dagar eller fler i veckan och som haft driftsstöd ska ges samma möjlighet att få övergångsstödet. Regeringen bör säkerställa att tidningar inte behöver läggas ned enbart på grund av tillfälliga likviditetsproblem vid övergången genom att säkerställa att åtminstone övergångsstödet kan börja betalas ut i januari 2024 så att ett glapp i utbetalningar inte uppstår mellan de nya och gamla stöden samt att stöden sedan på samma sätt som driftsstödet betalas ut månadsvis i förskott.

En livskraftig mediebransch kan inte ha höga trösklar för *nyetablering*. Det finns en oro att regeringens förslag i praktiken innebär att nyetablerade medier först måste bära kostnaderna för utgivningen fullt ut innan de ens kan ansöka om och eventuellt bli beviljade stöd för nästkommande år. Vidare är det av yttersta vikt att lagstiftningen *inte tillämpas retroaktivt*. De nya reglerna inklusive mätperiod måste gälla fr.o.m. det datum de trätt i kraft, och inte från en tidpunkt ett år eller ett halvår tidigare. Det nya mediestödssystemet måste erbjuda medierna goda möjligheter och tid att anpassa sin utgivning till de nya förutsättningarna, villkoren och reglerna.

Regeringen bör ta initiativ till sådana förändringar som tillgodoser det anförda.

4. Förslaget om ett demokrativillkor, punkt 2 (V)

av Jessica Wetterling (V).

– Vid avslag på reservation 2 –

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Om riksdagens majoritet röstar för regeringens förslag om ett demokrativillkor anser jag att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i bestämmelsen med innebörden att demokrativillkoret har en tydlig koppling till de grundlagsstadgade rättigheterna i regeringsformen. Detta för att undvika

riskerna för en begreppsglidning där andra variabler än de som nu nämns i lagtexten tas i beaktande vid beslut om mediestöd.

5. Främjande av mediemångfald i hela landet, punkt 4 (MP)

av Jan Riise (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs ytterligare budgetmedel för att säkra mediemångfalden och för att övergången mellan nuvarande och framtida system ska fungera. Det krävs en ambitiös mediepolitik som strävar efter en levande mediemångfald, där starka, ansvarstagande och oberoende medier i hela landet kan bidra till att händelser i samhället belyses ur olika perspektiv. Regeringen bör ta initiativ till sådana förändringar som tillgodoser det anförda.

6. Nationella minoriteter, punkt 5 (V)

av Jessica Wetterling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Sedan urminnes tider har folk med olika språk rört sig fritt över gränserna på Nordkalotten, som utgörs av de nordligaste områdena i Norge, Sverige och Finland samt nordvästligaste Ryssland. Såväl de samiska språken som meänkieli har därmed talats över nationsgränserna under mycket lång tid. Det är en stor begränsning att mediestödet i regeringens förslag inte omfattar medier som potentiellt skulle kunna nå en större målgrupp genom att vända sig till samisk/meänkielitalande i flera nordiska länder och därmed kunna ha

en högre upplaga och större redaktion. Ett mediestöd utformat för att passa t.ex. en nordisk redaktion för de olika språken vore inte alls orimligt. Jag anser därför att mediestödet behöver ses över i förhållande till samernas och tornedalingarnas behov och situation.

7. Möjlighet att överklaga mediestödsnämndens beslut, punkt 6 (V, MP)

av Jessica Wetterling (V) och Jan Riise (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

I dag gäller att beslut om mediestöd och presstöd inte kan överklagas. Mediestädsutredningen föreslår inte heller någon överklaganderätt för beslut i det nya systemet. Regeringen gör samma bedömning. Som främsta skäl anför utredningen det faktum att stödet lämnas i mån av tillgång till medel. Detta skulle, enligt utredningen, innebära att mediestädsnämnden skulle behöva fatta alla beslut om fördelning samtidigt eller inom ett kort tidsspänn. Detta innebär att det inte kommer att finnas några ytterligare medel att fördela efter en eventuell överklagan (Ds 2022:14 s. 186). Vi anser inte att det är ett tillräckligt starkt skäl för att inte införa en överklaganderätt. Mediestädsnämndens beslut om behovsprövningen och om en sökande uppfyller kriterierna för att över huvud taget beviljas stöd bör kunna överklagas.

Det bör i mediestädslagen således införas en möjlighet att överklaga beslut där mediestädsnämnden nekar medieföretag mediestöd. En sådan överklagbarhet är särskilt angelägen om ett demokrativillkor införs. Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

8. Stöd till tidskrifter, punkt 8 (V)

av Jessica Wetterling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

En utredning har fått i uppdrag att undersöka behovet av ett tidsbegränsat stöd till tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik. I dag är stödet till kulturtidskrifter enligt förordningen om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser översökt. Jag anser att det behövs ett stabilt och långsiktigt stödsystem för samtliga tidskrifter. Även om digitaliseringen påverkar marknaden anser jag att stödet till tidskrifter och kulturtidskrifter bör vara stabilt och permanent. Utredningen bör därför även få i uppdrag att ta fram förslag till ett permanent stödsystem för tidskrifter.

9. Undantag från mervärdesskatt, punkt 9 (V)

av Jessica Wetterling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V) yrkande 7.

Ställningstagande

När Sverige gick med i EU den 1 januari 1995 var omsättningen av allmänna nyhetstidningar undantagen från mervärdesskatt. Den 1 januari 1996 slopades Sveriges kvalificerade undantag för omsättning av allmänna nyhetstidningar. Sedan dess beskattas omsättning av allmänna nyhetstidningar med den reducerade skattesatsen 6 procent. Möjligheten att tillämpa olika skattesatser på mervärdesskatteområdet regleras av det s.k. mervärdesskattedirektivet. År 2022 ändrades mervärdesskattedirektivet så att det återigen finns en möjlighet att införa nollskattesats för tidningar i fysisk och elektronisk form. Jag anser att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att se över möjligheten att införa ett kvalificerat mervärdesskatteundantag, s.k. nollmoms, som ett komplement till det nya mediestödet.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (S, V, MP)

Ida Karkiainen (S), Mirja Räihä (S), Per-Arne Håkansson (S), Jessica Wetterling (V), Jan Riise (MP), Peter Hedberg (S) och Patrik Björck (S) anför:

En grundläggande överenskommelse som gjordes i bred politisk samsyn vid införandet av mediestödet 2018 var stödsystemets övergripande syfte – att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling i hela landet via en mångfald av allmänna nyhetsmedier med redaktionellt innehåll av hög kvalitet. Det var också den uttryckliga utgångspunkten för den senaste mediestödsutredningens uppdrag som ligger till grund för regeringens proposition.

Tyvärr kan vi konstatera att regeringens förslag till ett nytt mediestödsystem riskerar att drabba mediemångfalden negativt, vilket vi tre partier lyft i våra följdmotioner. Som propositionen är utformad prioriteras den geografiska spridningen på bekostnad av mångfalden. Det är olyckligt att ställa upp ett sådant motsatsförhållande som riskerar att utarma mångfalden av medier.

Vi menar att det vore olyckligt att ett nytt system bidrar till ett fattigare och mer likriktat medielandskap i stället för att stärka och säkerställa mediemångfalden. Vi kommer särskilt bevaka utvecklingen vad gäller mediemångfalden och särskilt beakta denna aspekt när det nya mediestödssystemet ska följas upp och utvärderas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd.
2. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om upphävande av riksdagsbindningar avseende press- och mediestöd (avsnitt 7.1).

Följdmotionerna

2023/24:20 av Jessica Wetterling m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i 2 § lagen om mediestöd i syfte att mediemångfalden ska värnas lika högt som tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen avslår förslaget om demokrativillkor, 6 § 1 lagen om mediestöd.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i 6 § 1 lagen om mediestöd som anger att demokrativillkoret har en tydlig koppling till de grundlagsstadgade rättigheterna i regeringsformen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag till ändring i lagen om mediestöd som innebär en möjlighet att överklaga Mediestödsnämndens beslut och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge utredningen om ett tidsbegränsat stöd till tidskrifter ett tilläggsdirektiv att ta fram förslag på ett permanent stödsystem och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över regleringen av mediestödet i förhållande till samernas och tornedalingarnas behov och situation och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att se över möjligheten att införa ett kvalificerat mervärdesskatteundantag som ett komplement till det nya mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:33 av Malin Björk m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tidigt följa upp hur väl det nya mediestödet fungerar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:35 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd med de ändringar i 2 § och 6 § 1 som framgår av motionens motivtext.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se till att mediestödet går till dem som har behov av stöd för sin journalistiska verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara låga trösklar när det gäller att nyetablera allmänna nyhetsmedier och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efter två år utvärdera det nya mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:37 av Amanda Lind m.fl. (MP):

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om mediestöd med den ändring i 2 § och 6 § och det tillägg av en ny paragraf mellan 8 och 9 §§ som framgår av motionens motivtext.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tydliggöra och fördjupa sitt resonemang kring tolkningen av vad som utgör ett allmänt nyhetsmedium och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgodose de behov som finns för en strukturerad omställning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra nyetableringar av medier på rimliga villkor och förtydliga att lagstiftningen inte ska tillämpas retroaktivt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja mediemångfald i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efter två år utvärdera det nya mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tidigt följa upp hur det nya mediestödet uppfyller syftet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2490 av Malin Björk m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mediestödets inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2685 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det nya mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mediestödet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om mediestöd

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser om stöd för nyhetsmedier (mediestöd).

Syftet med mediestöd

2 § Mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås huvudsakligen genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet, men även genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

Allmänna nyhetsmedier

3 § Med allmänt nyhetsmedium avses ett medium som

1. har till sin primära uppgift att fortlöpande bedriva relevant nyhetsförmedling, och
2. har ett redaktionellt innehåll av sådan omfattning att det har betydelse för bevakningsområdet och som består av allsidig nyhetsförmedling med ett brett utbud av ämnen och perspektiv samt granskning av för demokratin grundläggande skeenden.

4 § Flera allmänna nyhetsmedier, som vart och ett har en egen titel, kan anses utgöra ett och samma nyhetsmedium vid tillämpningen av denna lag. Vid denna bedömning ska mediernas ägarförhållanden, samarbeten, innehåll, redaktionella självständighet, handlingsutrymme och ansvar särskilt beaktas.

Mottagare av mediestöd

5 § Mediestöd får lämnas till juridiska personer som ger ut allmänna nyhetsmedier.

Mediestöd får lämnas även till juridiska personer som ger ut andra nyhetsmedier än allmänna nyhetsmedier om det till följd av händelser som leder till väsentligt förändrade förutsättningar för att bedriva medieverksamhet finns ett angeläget behov av stöd. Det som sägs i 6–8 §§ i denna lag ska gälla även för sådana nyhetsmedier. Ett sådant stöd får lämnas under en tidsperiod om högst fem år.

Mediestöd får inte lämnas till staten, en kommun, en region eller en juridisk person som bedriver verksamhet som finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Allmänna förutsättningar för mediestöd

6 § Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som

1. har en publicistisk verksamhet som inte väsentligt verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket eller väsentligt är i konflikt med respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, värdighet och personliga integritet,

2. har ett redaktionellt innehåll som utgör en väsentlig del av mediets hela innehåll,

3. har ett exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll som till övervägande del består av nyhetsförmedling och granskning och som utgör en väsentlig del av mediets hela redaktionella innehåll,

4. är allmänt tillgängliga,

5. har en egen titel med självständiga redaktionella resurser,

6. har en ansvarig utgivare,

7. främjar tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning,

8. är riktade till en svensk målgrupp,

9. publiceras eller sänds med hög regelbundenhet, och

10. har en god användarförankring.

7 § Mediestöd får lämnas för nyetablerade allmänna nyhetsmedier som uppfyller villkoren i 6 § 1–9 och som kan förväntas få en god användarförankring. Stöd under dessa förutsättningar får lämnas vid ett tillfälle per nyhetsmedium.

8 § Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som

1. huvudsakligen är riktade till en eller flera målgrupper inom de nationella minoriteter i Sverige som anges i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk,

2. uppfyller villkoren i 6 § 1–7,

3. publiceras eller sänds med regelbundenhet, och

4. har en tillräcklig användarförankring i sina målgrupper.

Mediestödsnämnden

9 § Mediestödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv (mediestödsnämnden) beslutar om mediestöd.

10 § Mediestödsnämnden ska bestå av en ordförande och lägst fyra, högst sju andra ledamöter. För ledamöterna ska det finnas ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordförande och vice ordförande ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Riksdagsförvaltningen eller Regeringskansliet får inte vara ledamot eller ersättare i mediestödsnämnden. Inte heller den som inom en kommun eller en region fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid får vara ledamot eller ersättare i nämnden.

Rätt att meddela föreskrifter

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om mediestöd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
2. Mediestöd enligt denna lag får under perioden 2024–2028 även lämnas till juridiska personer som ger ut nyhetsmedier för vilka driftsstöd har beviljats enligt presstödsförordningen (1990:524) under 2023.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Reservation 1 (förslagspunkt 1)

Ändring i regeringens förslag till lag om mediestöd

*Regeringens förslag**Reservanternas förslag*

2 §

Mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås *huvudsakligen* genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet, *men även* genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

Mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet *och* genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

6 §

Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som

1. har en publicistisk verksamhet som inte *väsentligt verkar mot* grunderna för det demokratiska styrelseskicket *eller väsentligt är i konflikt med* respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, *värdighet* och *personliga integritet*,

2. har ett redaktionellt innehåll som utgör en väsentlig del av mediets hela innehåll,

3. har ett exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll som till övervägande del består av nyhetsförmedling och granskning och som utgör en väsentlig del av mediets hela redaktionella innehåll,

4. är allmänt tillgängliga,

5. har en egen titel med självständiga redaktionella resurser,

6. har en ansvarig utgivare,

7. främjar tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning,

1. har en publicistisk verksamhet som inte *står i strid med* grunderna för det demokratiska styrelseskicket *samt* respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, *integritet* och *värdighet*,

8. är riktade till en svensk målgrupp,
9. publiceras eller sänds med hög regelbundenhet, och
10. har en god användarförankring.

Reservation 3 (förslagspunkt 1)

Ändring i regeringens förslag till lag om mediestöd

Regeringens förslag

Reservantens förslag

2 §

Mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås *huvudsakligen* genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet, *men även* genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

Mediestödets syfte är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Syftet ska uppnås genom att mediestödet främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet *och* genom att stödet bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

6 §

Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som

Mediestöd får lämnas för allmänna nyhetsmedier som *från att denna lag trätt i kraft*

1. har en publicistisk verksamhet som inte väsentligt verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket eller väsentligt är i konflikt med respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, värdighet och personliga integritet,

2. har ett redaktionellt innehåll som utgör en väsentlig del av mediets hela innehåll,

3. har ett exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll som till övervägande del består av nyhetsförmedling och granskning och som utgör en väsentlig del av mediets hela redaktionella innehåll,

4. är allmänt tillgängliga,

5. har en egen titel med självständiga redaktionella resurser,

6. har en ansvarig utgivare,

7. främjar tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning,

8. är riktade till en svensk målgrupp,

9. publiceras eller sänds med hög regelbundenhet, *och*

10. har en god användarförankring.

9. publiceras eller sänds med hög regelbundenhet,

10. har en god användarförankring, *och*

11. kan visa att man har behov av stöd för att kunna fortsätta utgivningen.

9 §

Övergångsstödet lämnas till tidningar som 2023 har haft driftsstöd och uppfyller villkoren i 6 § 1 och 6–9 och som kan förväntas uppfylla 2 och 3.